

APES, GIRLS
AND COWBOYS

BIOLOGICAL
MASCULINITY
STORIES
AND PROJECTION
OF HUMAN MASCULINITY
ON ANIMALS

E.P.E-Zine 3. 2022

Ake Sjöberg

Introduktion.

Allt sedan Charles Darwin skrev sin banbrytande bok om

arternas uppkomst har många människor i den västerländska kulturen befunnits sig i ett förvirrad tillvaro. Den mytiska skapelse-berättelsen, den kristna, och judiska, hade under årtusenden gett oss en symbolisk ordning, i relation till vilka vi som människor var, ~~och~~ och hur vi hade kommit hit. ~~Enligt~~ Enligt (May-1991, p19-33) så är en myt en ickevetenskaplig, religiös eller/och moralisk handledning som skapar "mening" och "betydelse". Något som kan liknas vid de bärande balkarna i ett hus (p.19). Något som befriar oss från neuros och onödig ångest. Vidare beskrivs i samma bok att myterna i ett samhälle bör svar mot de olika aspekterna, de frågor och etiska dilemman en person ställ inför. annars kan ett ensamt sökande efter en inre identitet utbryta. (Arm-2005, p14) beskriver att en myt är sann inte för att den ger faktisk information, utan för att den är verksam. Samma bok fortsätter att beskriva hur en myt är en vägledning för att vi skall kunna leva fullständigt, och finna mening i vår tillvaro.

En myt är alltså någonting som inte har med vetenskap att göra, men det är någonting som svarar på frågor som vetenskapen inte kan, tex "vad är viktigt?".

Åter till Darwin. Som alltså ifrågasatte, genom sin teori om evolution att människan var skapad av gud, och föreslog istället att hon var en vidareutveckling av en apa. ~~Här~~ något som inte var så lätt att acceptera från början, något som låg och gnagde. Kanske just därför blev myten om Tarzan så populär, just för att den innehöll delar av det problem som Darwin skapat, att människan kom från aporna, hur skulle det då vara om en mänsklig bäbis växte upp hos en flock apor? Vilket alltså är grundpelaren i Tarzan-myten, vilken sedan under mer än hundra år har adapterats till olika format, som på olika sätt klär på grundmyten olika värdebärande delar.

Liksom Tarzan stod i relation till sin vilda kusin apan, stod också tamhunden i relation till sin vilde släktig vargen. Berättelsen om hunden och vargen får lätt bära på undertoner och ~~mytisk~~ mytisk information, så som mening och betydelse, ~~och~~ som vi människor kan packa

upp och applicera på vår egen tillvaro, vad är "Naturlig"?

KAN VI DÅ OFTA RÅKA FRÅGA OSS...

INDEX

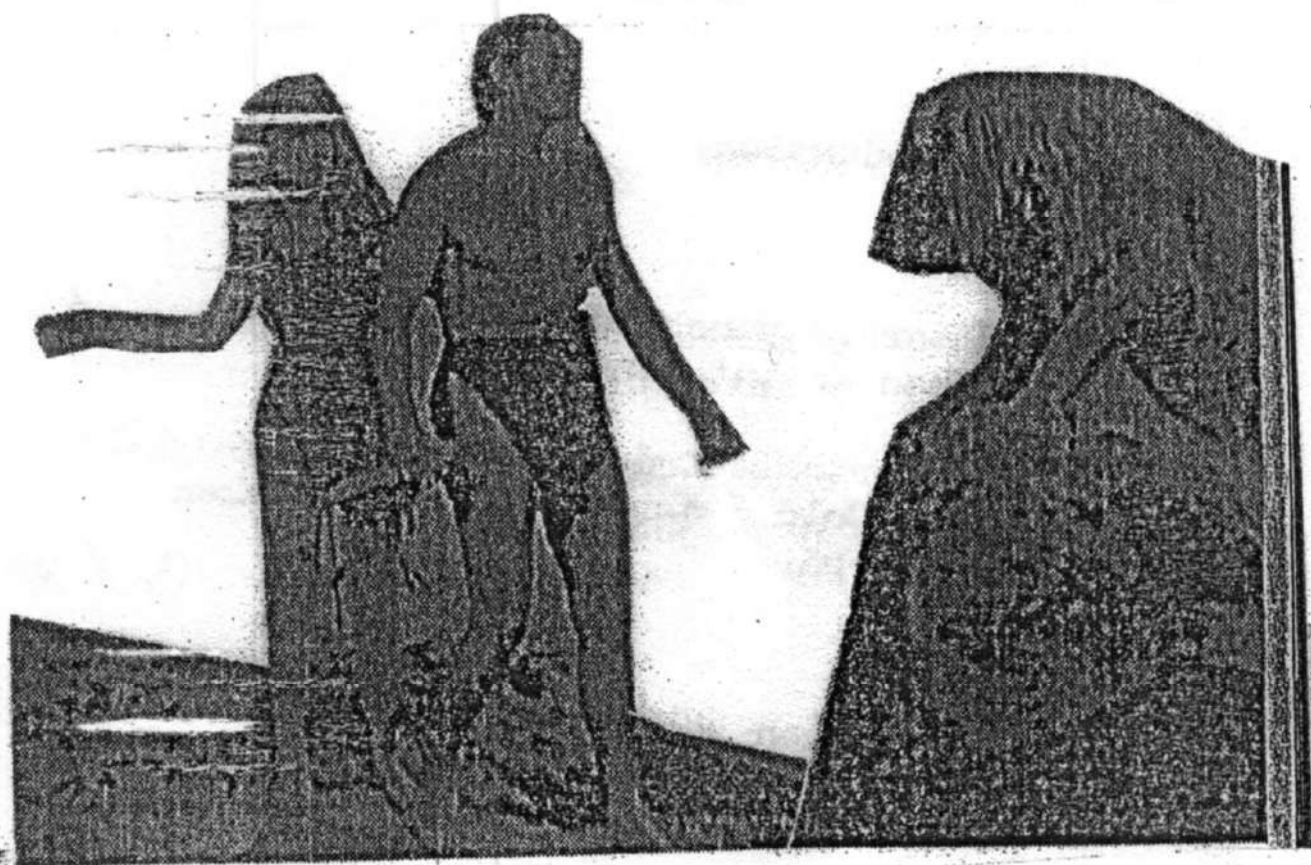
Introduktion, 2

Litterära mansbilder i vildmarken: 4
Tarzan är inte ensam i skogen.

Hundporträtt från guldfältens, 1890-tal:
Yukon Gold / Skriet från Vildmarken
William D. Jack London
Blanchenship en uppklippning 15 / 20

Slutord: en början på reflektion 32

Tarzan är inte ensam i skogen.

Runt honom finns en rad
litterära figurer, ditsatta för att

demonstrera

det primitiva livets

(den traditionella
maskulinitetens)

överlägsenhet.

I början av 1900-talet utkom en bok som skulle komma att höra till vår tids absoluta bästsäljare, Jack Londons *Skriet från vildmarken* (*The Call of the Wild*, 1907; sv. övers. samma år). Hjälten i *Skriet från vildmarken* är en hund, Buck, som lever ett ombonat liv hos domare Miller i «den soliga Santa Claradalen» i Kalifornien men som rövas bort, görs till slädhund i Klondyke och till sist rymmer ut till vargarna.

Skriet från vildmarken skildrar en nedtrappning. Från att ha varit sällskapsdjur blir Buck varghund och därefter varg. De olika stegen i denna nedtrappning beskrivs som etapper i evolutionsskalan; skriet från vildmarken är en kallelse från det längesedan förflutna, ett skri ur artens förhistoria. Som slädhund drömmer sig Buck tillbaka i utvecklingen till den tid då han ledsagar «den håriga mannen» på dennes jakter och samlarexpeditioner i mänsklighetens gryning.

35

Tarzan svingar sig inte bara från träd till träd utan också från apens stadium till människans. Miljontals år i evolutionen passerar på några månader. Men i Tarzans fall ljuder inte skriet från vildmarken utan tvärtom civilisationens sordinerade röst, sådan denna uttrycks av Jane Porter. Civilisationen visar sig emellertid vara ytterst bedräglig, full av skumma figurer och moraliska återvändsgränder. Boken formar sig till en civilisationskritisk uppgörelse och kan inordnas i den tradition av vildmarksromantik och primitivism som kännetecknar engelskspråkig litteratur från Thoreaus *Walden Pond* (*Skogsliv i Walden*) till Jack Londons böcker.

36

Donna Haraway nämner några sätt hur feminismen har förhållit sig till 'naturen'. För att sedan föreslå att vi kritiserar det universella och det vetenskapliga genom att gå igenom och kritiskt granska hur denna 'natur' vetenskapligt har konstruerats, av vilka, på vilken plats och vid vilken tidpunkt, samt hur mycket det har kostad dem.

... detta var åren innan hon skrev om situationerade kunskaper

1. genom att fullständigt avvisa /

vetenskaplig och

teknisk skolning och utveckla en

feministisk samhällsteori

helt oberoende av

naturvetenskaperna,

2. genom att enas om att

"naturen" är vår fiende

och

att vi till varje pris måste kontrollera
våra "naturliga" kroppar

7

för att kunna inträda
i den kulturella samhällskroppen

arbeta effektivt

för samhällen

fria från⁸ makt.

Vi får inte underskatta maktprincipens öppna inblandning i våra naturvetenskaper, särskilt inom de discipliner som söker förklara sociala grupper och beteenden.

Om vi försöker

kringgå dominansens betydelse som en del av de samtida vetenskapernas teori och praktik, förbigår vi den avgörande och svåra undersökningen av vetenskapens *innehåll* såväl som av dess sociala funktion.

Inte heller får vi lättvindigt acceptera den skadliga distinktionen mellan ren och tillämpad vetenskap, mellan bruk och missbruk av vetenskap eller ens mellan natur och kultur. Samtliga är versioner av den vetenskapsfilosofi som utnyttjar klyftan mellan subjekt och objekt för att rättfärdiga den dubbla ideologin om orubblig vetenskaplig objektivitet och det som bara är personlig subjektivitet.

3

Vi har accepterat
den traditionella liberala ideologin
hos 1900-talets samhällsvetare rakt av;

den upprätthåller en djup och nödvändig
splittring mellan natur och kultur
och mellan de kunskapsformer
som är relaterade till dessa två

— antinaturlig på ett sätt som inte medger att livsvetenskaperna (*life sciences*)
berörs av feministiska behov.

Vi har tillåtit teorin om samhällskroppen att splittras på ett sådant sätt
att naturlig kunskap i det fördolda återinförlivas i tekniker för social kontroll
i stället för att omvandlas till vetenskaper för frigörelse.

Djur spelade en viktig roll
i det här projektet.

de var ett formbart råmaterial

De kunde användas för att konstruera
och testa modellsystem såväl för
människans fysiologi som för hennes politik.

Vi har låtit vetenskapen spela
rollen som fetisch,

jag gillar inte denna svenska översättning, skulle föredra:

"ett objekt skapat av människan som sedan glömt sin roll vid dess skapelse"

ett objekt som människor

tillverkat

för att sedan glömma sin roll

vid skapandet

14

av det,

det är inte längre mottagligt för människornas dialektiska samspel med den omgivande världen vid tillfredsställandet av sociala och organiska behov. Vi har på ett pervers sätt dyrkat vetenskapen som en förtingligad fetisch på två sätt som kompletterar varandra:

det är lätt att missta sig, och tro att en berättelse som utspelar sig för länge sedan är mer sann än en berättelse som utspelar sig i nutid. Detsamma gäller när berättelsen utspelar sig långt borta och då berättelsen utspelar sig mellan djur.

i William D. Blankenships "YUKON GOLD"

uppfylls alla dessa tre saker på en gång, varför resultatet blir närmast mytiskt:

Vår första uppgift efter frukost var att göra i ordning hundspannen. Hundarna sov i en hundgård bakom polisbaracken.

Ni tror kanske att ni kan föreställa er vilket oväsen tjugosju hundar kan föra, men i vilket fall som helst har ni fel. Multiplicera det med sextio får ni kanske en aning

Malamutehundar är nämligen snarare vargar än hundar.

De var kedjade i tre rader i hundgården, på betryggande avstånd från matförrådet.

Det bestod av en hög frusna älgkroppar täckta av snö. Vi borstade av snön litet och skilde en kropp från resten av högen. Jag högg den i bitar med en handyxa.

Jag tog famnen full av kött och gick för att utfodra mina hundar.

De tog emot mig på sitt vanliga lekfulla sätt. Flera av dem nafsade efter mina ben som om de tänkte ta sig en aptitretare före frukost. Men när jag slängde köttet glömde de mina ben och började ett våldsamt slagsmål om älgstyckena. När en malamutehund sover eller sitter lugnt kan man nästan missta den för en vanlig hund, men när den kastar sig över en köttbit visar den sin rätta natur: vildjurets.

Jag såg ledaren, en brun, muskulös best som hette Kamu, hoppa på en av hundarna i spannet och hugga tänderna i köttstycket som den andra hunden hade tagit upp och sedan morrande backa till slutet på kedjan.

– Du har träffat ledaren, Kamu. Det är en otäck rackare, så håll dig borta från honom.

– Vad är det för ras?

– Malamute. Det är allihop. Det är en eskimåhundras. Man känner igen malamuten på det vita ansiktet och de svarta teckningarna på huvudet. Den är hälften sibirisk eskimåhund och hälften varg.

– De ser ut som vargar. Är du säker på att de är tama?
Jag skrattade.

– Jag är säker på att de *inte* är tama. Men de jobbar bra, så länge de har en duktig ledare. Kamu här är född till ledare.

Sedan grep jag tag i Kamu och ställde honom först. Ledarhunden selas alltid först. Det är hans rättighet och han väntar sig det.

– Dina hundar slåss.

– Ja visst. De sliter sönder öronen på varandra och hugger hunden näst intill i sidan. Ibland blir det djupa sår, ända in till benet. Men för mina hundar är det bara oskyldigt, hälsosamt och roligt.

enligt DONNA HARAWAY
(apor, cyborger och
kvinnor, s 16):

Kvinnor vet mycket väl att kunskap från naturvetenskaperna har använts i syfte att underordna och inte för att frigöra oss, trots att vissa har propagerat för födelsekontroll. Dessutom har det allmänna utestängandet från vetenskapen bara gjort exploateringen av oss mer påträngande. Vi har lärt oss att både utestängandet och exploateringen är resultat av vår position i den sociala arbetsdelningen och inte av naturlig oförmåga.

I stället för att ta en hund åt

gången släppte jag de tre första hundarna i spannet lösa och började sela dem tillsammans. Kamu stod naturligtvis först och Daisy och Sitka var bakom honom.

Men Kamu hade inte glömt hur Sitka hade förolämpat honom dagen innan. Utan att ens morra varnande slet Kamu sig ur mitt grepp och flög på Sitka. Han landade på Sitka med frambenen först och slog omkull den förvånade hunden på rygg i snön. Då Sitka låg i den utsatta ställningen hoppade Kamu fram och försökte blixtsnabbt hugga honom i strupen med sina vassa tänder. Men Sitka hämtade sig snabbt och Kamus blottade tänder missade den yngre hundens hals med åtskilliga centimeter. Sitka reste sig ögonblickligen och störtade sig fram mot Kamus ena sida. Kamu vacklade blödande bakåt efter dykanfallet.

- Brian, stoppa dem!

Hannah: skrämmd men fascinerad på striden.

- Det är för sent.

Min röst var hes av kylan

Då jag vände blicken mot slagsmålet igen hade Kamu fortfarande övertaget. Han gick till attack mot Sitkas bröst och försökte ta ett mordande strupgrepp.

Jag tippade Kamu som segrare. Han var tyngre än Sitka, han vägde minst trettioåtta kilo mot Sitkas trettiofyra och han hade varit ledare hela livet. Kamu var inte rädd för någonting och han hade utmanat hundratals strider med hundar som hade försökt ta hans position. Han kände till vartenda dödande bett och hans uthållighet var oslagbar. Jag ville ogärna förlora Sitka, men han hade själv börjat det hela. Det kunde bara finnas en ledare och Sitka nöjde sig inte med mindre längre. Det fanns inget att göra åt det.

- Brian, titta där!

Hannah reagerade för Sitkas förvånande motattack. Den unga hunden vred sig plötsligt ur Kamus grepp och började dansa omkring honom i snön. Under tiden gav den Kamu dussintals djupa bett i det högra benet. Blodet rann från såren i ledarhundens bruna päls.

Kamu tjöt av smärta, gjorde ett högt språng upp i luften och landade rakt på Sitkas rygg. Sitka gnällde då Kamus tänder sjönk in i nacken. Men han reste sig upp på bakbenen med Kamu på ryggen och kastade huvudet nedåt. Kamu flög fram och hamnade på rygg vid Sitkas fötter. Den unga svarta hunden rev Kamu på könsorganet och tog sedan ett språng åt sidan då Kamu skuttade upp och anföll.

Annars hade jag lyckades Sitka undkomma Kamus tänder. I stället var Kamu illa ute då motståndaren gav sig på hans skadade högra axel och sida med en ny omgång bett. Snön kring båda hundarna hade blivit klarröd av blod.

Hannah gick längre bort från slagsmålet.

– Du måste få slut på det här, Brian. De sliter varandra i stycken.

– Det är snart över. Sitka vinner.

Jag antar att det inte borde ha kommit som en överraskning. Kamus ålder och erfarenhet hade blivit en fara i stället för en styrka. Han var sju år gammal och en del av hans tänder hade nötts ner till stumpar efter åratals tuggande på stenhårt fruset älgkött. Den stora kroppen bestod kanske inte längre enbart av muskler. Och hans högnod hade säkert gjort honom för säker på sig själv.

Striden upphörde plötsligt när Sitka slog ihop sina massiva käkar kring Kamus några framben. Han högg fänderna i köttet och ruskade våldsamt på huvudet. Kamu försökte slå sig lös, men Sitka var starkare. Med ens hörde vi ett knastrande ljud då ett ben i Kamu framben krossades av Sitkas bett. Kamu jämrade sig, något som jag aldrig hade hört honom göra tidigare, och rullade över på ena sidan.

Sitka släppte taget om Kamus ben och flyttade sig från honom. Han ställde sig bredvid Kamu och pälsen på bröstkorgen höjdes och sänktes. Han stack ner huvudet i snön och svalde åtskilliga munnar fulla för att släcka törsten. Sedan vände han sig om och travade långsamt bort från Kamu bort till seldonen som jag hade lagt på marken. Han gick fram till ledarpositionen och såg på mig.

Jag hade fått en ny ledarhund.

Under tiden hade Kamu kommit på fötter. Ostadigt, men med mycket av sin gamla arrogans, stod han där på tre ben och studerade de andra hundarna. Sedan började han linka uppför kullen mot väster.

– Det var hemskt, sa Hannah hastigt.

– Jag vet. Men det måste hända.

– Vart tänker Kamu ta vägen?

– Till vargarna.

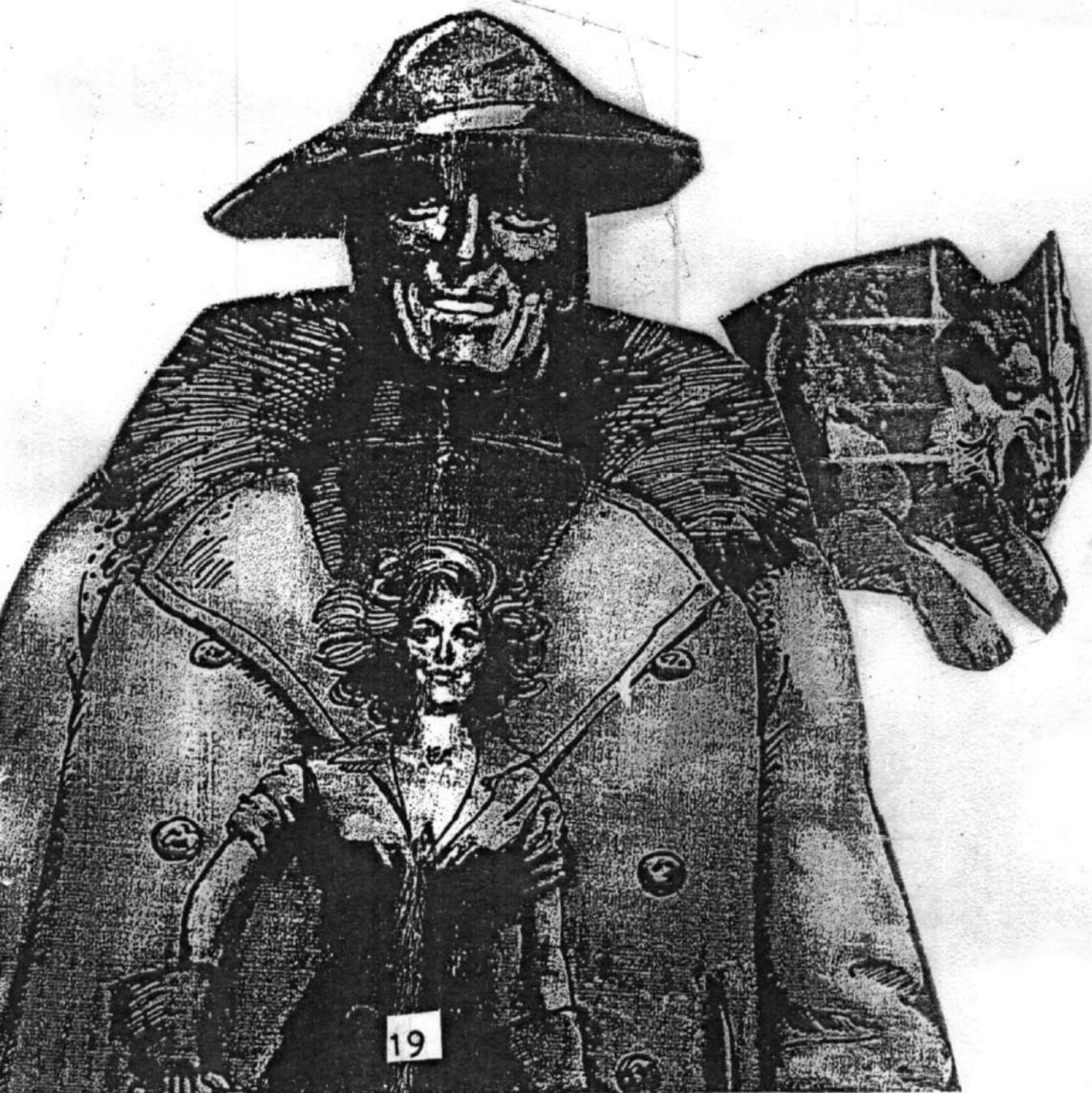
Jag gick fram till Sitka och började spanna fast seldonet över ryggen. Snö och is hade fastnat i pälsen under slagsmålet. Jag borstade av honom och undersökte skadorna. Han var i fin form med tanke på eldprovet som han just hade gått igenom. Jag gned litet snö i såren för att göra dem rena. Kylan hade redan stoppat blodflödet.

Hannah stirrade misstroget på mig.

- Du tänker väl inte låta Kamu göra det?
- Han vill ha det så.
- Vargarna kommer att sluka honom med hull och hår.
- Han vet det. Men han vill dö på sitt eget sätt . . . han vill slåss.
- Det är fruktansvärt.

Hannah såg på Kamu där han kämpade sig uppför kullen.

- Låt honom inte lida mer. Skjut honom.
- Det är inte det han vill, sa jag till henne och försökte förklara. Det verkar som om du tror att han plötsligt har förvandlats till en skrämmande, ömklig stackare. Så är det inte. Kamu är inte rädd, han är tokig. Heltokig. Han vill döda något, han vill känna smaken av blod en gång till. Jag tänker inte ta ifrån honom det.

Skriet från vildmarken

Bara
därför att män som hade letat sig fram i det arktiska mörkret hade stött på en gul metall och därför att ångbåts- och transportbolag hade basunerat ut fyndet, strömmade människor i tusental till landet däruppe i norr. Dessa människor behövde hundar, de behövde stadiga hundar med kraftiga muskler som kunde streta och dra och med tjocka pälsar som förmådde skydda dem mot kölden.

7

Jakt och
andra liknande utomhusförströelser hade hållit fetman i schack

10

och stålsatt hans muskler, och liksom för de kallbadsälskande människotyperna hade för honom kärleken till vattnet verkat som en hälsokälla och en styrkebevarare.

Ett sånt slags hund var alltså Buck på hösten 1897, då guldfynden i Klondyke lockade män från alla jordens hörn upp till det vintriga landet i norr.

14
åka godsvagn. Han slog upp ögonen och en hejdlös vrede vällde upp i dem, fullt värdig en bortrövad monark. Mannen störtade fram för att gripa honom om strupen, men Buck var för snabb för honom. Hans käkar slöt sig om handen och släppte inte taget förrän repet på nytt hade kvävt honom så att han förlorade sansen.

Sedan lossades
repet, och han slängdes in i en burliknande spjällåda.

15

Där låg han under resten av den tröttsamma natten och underhöll sin ilska och sårade stolthet.

Aldrig mer skulle de kunna få något rep om halsen på honom. Det var då ett som var säkert! På två hela dygn hade han varken ätit eller druckit, och under denna plågans tid hade det samlat sig inom honom en vrede som inte bådade gott för den som först råkade ihop med honom.

Karlen smålog bistert och gick efter en yxa och en påk.

— Du tänker väl aldrig släppa ut honom här? frågade kusken.

— Jovisst, svarade karlen och högg in på låren med yxan för att bända upp den.

Buck kastade sig mot de splittrade träspjalorna, högg tänderna i dem och ryckte och stretade. Så fort yxan högg till på yttersidan var han där på insidan, morrande och gläfsande, lika ursinnigt ivrig att ta sig igenom som mannen i den röda tröjan var lugnt beslutet att få ut honom.

— Så där ja, din rödögda djävul! sa han när han hade fått upp en öppning tillräckligt stor för att Buck skulle kunna klämma sig igenom. Och i samma ögonblick släppte han yxan och flyttade över påken i högra handen.

Och Buck liknade sannerligen en rödögda djävul där han med raggen på ända, fradgan skummande om munnen och en vanvettig glimt i de blodsprängda ögonen kröp ihop för att ta sats för språnget. Rakt mot mannen vräkte han sin drygt sextio kilo tunga kropp med allt vad den var mäktig av ursinne — ett ursinne som fått en extra laddning under de båda dygn han tvingats hålla tillbaka det. Men mitt i språnget, just som han skulle till att sluta tänderna om fienden, fick han ett slag som kom käkarna att slå ihop med en värkande smäll. Han tumlade över ända och dunsade till marken på ryggen och ena sidan. Aldrig förr hade han fått ett slag av en påk, och han kunde inte fatta vad det var. Med ett morrande som innehöll början till ett skall men än mer ett tjut var han på benen igen och tog ett nytt språng genom luften. Och på nytt kom slaget, och han slungades med ett brak till marken. Den gången förstod han att det var påken, men i sitt ursinne visste han inte vad försiktighet

vill säga. Ett dussintal gånger anföll han, och var ~~så~~ avvärjdes attacken av påken och han slogs ner.

Efter ett extra våldsamt slag kravlade han sig endast med möda upp på fötter igen, för omtöcknad för att kunna göra något mer utfall. Han raglade kraftlös omkring med blodet flytande ur nos, mun och öron, så att den vackra pälsen blev fläckig av blodigt drägel.

Du har fått lära dej veta din plats, och jag vet min. Var nu en snäll hund, ska du se att allt blir bra sen — ja, du kan inte få det bättre. Men är du elak, ska jag allt banka djävulskapet ur kroppen på dej. Har du förstått?

Medan han pratade klappade han oförskräckt det huvud som han så obarmhärtigt hade gått lös på, och även om raggen ofrivilligt reste sig på Buck när handen rörde vid honom, så fogade han sig i klapparna utan protester. När mannen gick efter vatten drack han begärligt och glufsade sedan i sig ett rejält mål rått kött, som han bit för bit tog emot ur mannens hand.

Han var besegrad, det visste han, men han var inte knäckt. Han insåg en gång för alla att han inte hade någon chans att klara sig mot en man med en påk.

20

läxan:
en man med knölpåk är en lagstiftare, en härskare, som man måste lyda om också inte nödvändigtvis ställa sig in hos.

21

De som såg
honom brast i hejdlöst skratt, och Buck skämdes utan att veta varför,

24

Under påkens och huggtandens lag

Bucks första dag på stranden i Dyea var som en mardröm. Var timme var fylld av överrumplande och skrämmande händelser. Han hade helt plötsligt ryckts ur civilisationens famn och huvudstupa slungats ut i primitiva, uråldriga förhållanden.

25

Här

gällde det ovillkorligen att varje stund befinna sig på helspänn, ty dessa hundar och män var minsann inte sådana som man mötte inne i städer. De var vildar allesammans, vildar som inte kände någon annan lag än påkens och huggtandens.

24

Dave var rättvis och mycket erfaren. Han bet aldrig Buck utan att ha någon orsak, och han underlät aldrig att bita honom när det behövdes. Och när han därtill hade stöd av François' piska fann Buck att det var enklare att lägga manken till än att söka ge igen.

35

Den segerrika ursprungliga vilddjursnaturen

Den urgamla vilddjursnaturen var stark hos Buck, och den växte sig allt starkare under de brutala betingelser som präglade hans liv som draghund.

42

— han undvek också alla slagsmål så långt det var möjligt. En viss lugn betänksamhet präglade hela hans hållning. Han visade ingen benägenhet för överilade och brådstörtade handlingar, och trots det bittra hat som präglade förhållandet mellan honom och Spitz lade han inte i dagen någon otålighet mot denne, utan undvek alla manövrer som kunde verka utmanande

Ända fram till den stunden hade Buck undvikit att komma ihop sig med fienden, men det här var för starkt. Vilddjuret inom honom rasade.

43

plötsligt av smygande raggiga gestalter — bortåt en åttio,
hundra utsvultna varghundar

Lägret myllrade

44

Buck hade aldrig sett sådana hundar förr. Det var som om benknotorna ville tränga ut genom huden på dem. De var rena skeletten, löst draperade i nersölade hundar och med glödande ögon och dreglande käftar. Men den vanvettiga hungern gjorde dem skräckinjagande och oemotståndliga.

45

En natt for han upp ur sömnen med vitt uppspärrade ögon, skälvande och vädrande näsborrar och en ragg som reste sig i ideliga vågor. Från skogen hördes skriet

144

Vargen kastade om, snodde runt

Buck gick inte till angrepp, bara kretsade kring honom i allt snävare och snävare cirklar under vänliga försök till närmanden. Vargen var misstänksam och rädd, ty Buck var ungefär tre gånger så tung som han, och hans huvud räckte nätt och jämnt till skuldran på Buck. När han såg ett tillfälle slank han blixtnabbt i väg, och jakten togs upp igen. Gång på gång blev han genskjuten på nytt, och samma sak upprepades — vargen var i dålig kondition, annars skulle Buck aldrig ha hunnit upp honom så lätt. Han sprang tills Buck befann sig med huvudet i jämnhöjd med hans sida — då snodde han runt och stannade upp men bara för att gå i väg igen, så fort han såg en chans.

Till slut fick emellertid Buck lön för sin ihärdighet, ty när vargen såg att det inte var någon ond vilja med i spelet började han omsider nosa på honom. Och då blev de goda

vänner och började leka på det nervösa, halvt skygga sätt vilddjur leker på när de söker dölja sin vildhet.

I bortåt en timmes tid sprang den vilde brodern sakta gnällande vid hans sida. Så satte han sig, sträckte nosen i vädret och tjöt. Det var ett tjut fyllt av klagan,

148

158 Antligen, mot slutet av den fjärde dagen, fällde han den stora älgturen. Ett helt dygn stannade han kvar hos sitt byte, ett dygn under vilket han omväxlande bara åt och sov.

Han gick ut mitt i gläntan och lyssnade. Det var ju skriet, det mångtoniga skriet, som ljud mer övertalande och lockande än någonsin förut. John Thornton var död. Det sista bandet var brutet. Människan och hennes fordringar höll honom inte längre fången.

På jakt efter sin levande föda, så som yehaterna jagar efter sin, i flankerna på de bortdragande älghjordarna, hade vargflocken till slut gått över från landskapet med skogarna och älvarna och trängt ner i dalen där Buck befann sig. In över gläntan, där månskenet strömmade ner, välldes flocken som en silvergrå flod, och mitt där ute stod Buck orörlig som en bildstod och väntade på att den skulle komma. Vargarna greps av skräckfylld respekt, så orörlig stod han och så stor var han, och det blev stilla ett ögonblick, tills slutligen den djärvaste störtade rakt emot honom. Blixtnabbt högg Buck till och krossade nacken på honom. Så stod han där lika orörlig som förut, medan den slagne vargen vred sig

163

syn, och Buck kände igen den vilde brodern som han hade löpt tillsammans med under ett helt dygn. Han gnällde stilla, och när Buck gnällde tillbaka nosade de på varandra.

Så kom en gammal utmärglad, stridsärrig varg fram mot dem. Buck vred läpparna till en första morrning men gned till slut också sin nos mot hans. Varpå den gamle vargen satte sig ner, lyfte nosen mot månen och bröt ut i ett långdraget vargtjut. Alla de andra satte sig också ner och tjöt. Och nu trängde skriet fram till Buck i tonfall som han inte kunde missta sig på. Också han satte sig ner och tjöt. Sedan gick han ut från sin vrå, och vargflocken trängdes omkring honom, vädrande på ett halvt vänskapligt, halvt ondskefullt sätt. Flockens anförare tog upp det vanliga gläfsset och satte av inåt skogen. De andra vargarna följde efter, gläfsande i korus. Och Buck sprang med dem, sida vid sida med den vilde brodern, hela tiden gläfsande, också han.

Men han är inte alltid ensam. När de långa vinternätterna har kommit och vargarna följer sitt byte ner i de sydliga dalarna, kan man se honom löpa i spetsen för flocken i det bleka månskenet eller flammande norrskenet, jättelik

bredvid sina kamrater där han springer och med full hals sjunger den sång från en tid då jorden var ung som är vargflockens sång.

I *Wilderness and the American Mind*, visar den amerikanske historikern Roderick Nash hur det i amerikansk litteratur under andra hälften av 1800-talet växer fram vad han kallar en kult av vildmarken. Vildmarken ställs här emot civilisationen; de amerikanska värdena, företagsamhet och självständighet, ses som produkter av livet vid *the frontier*, gränsen mot Västerens obebodda vidder där individen påade sin överlevnadsförmåga mot vargar, snöstormar och ensamhet. Eftersom *the frontier* vid sekelskiftet för länge sedan pressats ut i Stilla havet

37

the frontier
mytologiserades den till ett
imaginärt Vilda Västern,

en vildmark som
kunde placeras lite var som helst.

30

Men det är inte endast i litteraturen folk drar till skogs. Den 4 augusti 1913 - Burroughs Tarzanbok kom ut 1914 - klädde en man från Boston, Joseph Knowles, av sig alla sina kläder, tog farväl av vänner och ditkallade journalister och gav sig obeväpnad ut i skogarna i Maine för att leva som en vilde. Hans skildring av duster med björnar och annat storvilt, *Ensam i vildmarken*, blev också den en bestseller.

Det mansideal som tonar fram i dessa manövrer är vad den amerikanske historikern George L. Mosse kallar den manliga stereotypen, dvs. en kombination av kroppslig kraft och driftkontroll. Detta ideal med ursprunglig hemort inom samhällets övre skikt spred sig med idrottsrörelsens snabba utbredning till allt bredare samhällsklasser. Idrottsrörelsens mansideal präglar 1900-talet och har särskilt givit identitet åt männen inom arbetarklassen, vars kroppar förvandlas från blott och bart arbetskraft till högpresterande tävlingsmaskiner. Den kropp som arbetarklassen alltid haft men överklassen bildligt talat saknat, får nu ett värde inte bara på arbetsmarknaden utan också på den tävlingsarena som överklassen upprättat från början åt sig själv men efterhand åt hela samhället.

40

Det var också inom arbetarklassen som Tarzan-myten fick störst publik framgång och det var också där som Jack Londons vildmarksromantiska böcker fick störst spridning. Både i Tarzan-böckerna och hos Jack London rör vi oss i civilisationens utmarker där borgerlighetens vana att lita till vad andras kroppar presterar inte tedde sig lika självklar; det är i de yttersta polerna av hetta och köld som den så att säga muskulösa manligheten finner sin bästa grogrund, i Afrikas djungler och på Alaskas tundra.

31

Den amerikanske poeten Robert Bly talar i en uppmärksamrad bok, *Iron John: A Book about Men*, om vad han kallar den vilde mannen. I europeiska folksagor återfinns, menar Bly, ofta en mytologisk figur som kännetecknas av att den är vild, manlig och «övertäckt med hår». Boken handlar om mansrollen, och Blys tes är att den moderne mannen innerst i sitt psyke döljer en sådan vild man och att den moderne mannens problem är att han inte vågat «ta kontakt med denne vilde man».

Tarzan är vild men inte hårig. Han uppfostras emellanåt av håriga varelser och han är en av dem. Han har, till följd av en uppfinningsrik författares näsa för det säljbara, knuffats nedför evolutionens steg till «våra urfäders vilda, hårbevuxna fränder». Han befinner sig på själva mötesplatsen mellan det djuriska och det mänskliga.

Hur många

människor har

"speglat" sig i denna
"djur berättelse" och

applicerat

själv?

den på sig
MÅNGA GÅNGER

SRÄVITS
OM

OCH

HOR

HUND

VARG

MÄNNISKA

APA

ENSAM - VARG,
ALFA HANNE

VARG
SÖKER
SIN FLOCK

32

→ WORK ON
MYTH

MYTEN OM

OM

DET

SOM

INRE
SÄGER

VILDDJUR
SIN NATU

En Början på en Tolkning.

1. Hundar är djur, djur kommer från naturen, Naturen finns i vildmarken. Vi luras lätt att tro att vad ett djur gör i naturen är naturligt. Detta är bara delvis sant eftersom själva ordet Natur huvudsakligen är ett ord, ett koncept som skapats av människan. Ett koncept som ställs i relation till Kultur, någonting som ett annat koncept skapat av människan. Naturen anses ej vara påverkad av människan, medan kulturen anses vara skapad av människan. Men som vi nu har fått erfara så har människans Kultur, med växthusgasutsläpp påverkat Naturen. Alltså, om vi inte visste det innan så vet vi nu att Natur och kultur är intrassnade i varandra. Dessutom, om vi bortser från detta och ändå använder konceptet "Naturligt" när vi försöker tänka, något som jag tror att vi inte kan låtabli att göra eftersom att vi tänker med ett språk som fanns innan vi föddes, som innehåller ekon av vår (misstagsfulla) historia. Så om vi ändå väljer att tänka med den binära uppdelningen Natur och Kultur, som en slags "överslagsräkning" så blir resultatet ändå som följer. I Naturen finns djur som beter sig Naturligt, vi människor bor i Kulturen och det vi gör borde väl inte influeras av vad Naturen har för sig? eller? Vi är väl Kultiverade varelser??? Och vårt handlande (om vi fortätter använda binära, grova förenklingar) borde väl styras av vad som är bäst för den enskilda situationen och inte ha att göra med vad diverse djur i skogen har för sig?...

2. ~~Men~~ Som meningsbärande mytiska figurer är dessa djur mycket effektiva, varför de ofta används i fablernas värld. därför borde vi nog överväga att skapa nya myter som innehåller något mer positiva (i brist på bättre ord) förebilder. Så att vi genom att återberätta dessa berättelser kan delvis lura oss själva att tro på det som vi tankemässigt tror på, för att bekämpa eller motverka inflyandet av de djurberättelsen i vår kulturs "kanon" som innehåller t.ex. patriarkal propaganda och propaganda för penalism eller fascistiska tankesätt och istället föröns språka jämlikhet, och ekologisk hållbart, tex..

det finns
säger många
fler relationer
samtala i smågrupp.....

E.P.E-Zine är en plattform för skapande av och utgivning av konstnärlig forskning i Fanzine-format. E.P.E står för: Extended Productive Exhibitionary vilket betyder att använda utställningar som en fortsättning av det undersökande konstnärliga arbetet, och inte enbart för att visa upp resultat.

asjoberg.wordpress.com/e-p-e-pod

on the webpage you can find podcasts, readings and discussions of the booklets, PDFs and

translations of the zines to Swedish and English

[akesjobergkonstnar\(a\)Gmail.com](mailto:akesjobergkonstnar(a)Gmail.com)

Amb-01 Mansmyter James Bond, Don Juan, Tarzan, ... 2 ed
...och andra grabbar. ISBN 91-7324-739-1

(Arm-2005) Armstrong, Karen ISBN 978-1-84767-388-6
"A short history of Myth"

William D. Blankenships "YUKON GOLD"

DONNA HARAWAY ISBN 978-9-17139-385-2
apor, cyborger och
kvinnor,

Skriet från vildmarken

Jack
London

1973 Stiftelsen Litteraturfrämjandet.
Printed in Sweden, Stockholm 1973.

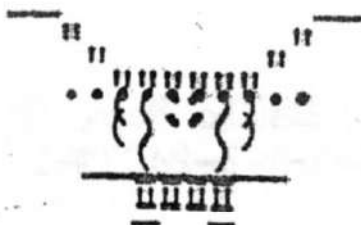
(May-91) Rollo May, The Cry for Myth
ISBN 978-0-393-24077-1

... .. en sönderklippande läsning av
..... slädhundens maskulinitet... ..

...vi polerar en djurspegel
för att se på oss själva,
för att
se
vår
"Natur",

en natur
som enligt
donna haraway
bara är en skapelse
av oss människor.

Åke Sjöberg 2022

E.P.E-Zine is a platform for the creation
of, and the publishing of Artistic Research
in the form of Fanzines.

E.P.E means:

Extended Productive Exhibitionary, meaning
to use exhibitions as a place for
further research, and not just a place
to show results.